

Høring av søknad - Vindkraftverk, Brungfjellet, Eggjafjellet og Stokkfjellet med nettilknytning

Kommunestyret

Møtedato: 20.03.2014

Saksbehandler: Tove Kummeneje

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
34/14	Kommunestyret	20.03.2014
33/14	Formannskapet	13.03.2014

Kommunestyrets vedtak

Ut fra en helhetsvurdering vil Klæbu kommune ikke anbefale at det gis konsesjon til utbygging av Brungfjellet vindkraftverk og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Brungfjellet inngår i et større naturområde av stor verdi, og er i kommuneplanen avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål. Dette er blant annet med tanke på at Klæbu skal være en grønn ressurs i Trondheimsregionen. Brungmarka er idag et viktig natur- og friluftsområde for lite tilrettelagt friluftsliv for innbyggerne i regionen, og i fremtiden vil betydningen øke som følge av befolkningsøkning.

En utbygging vurderes å gi en negativ konsekvens for en rekke av områdene undersøkt i konsekvensutredningen, men slik de fremstilles i KU blir de til dels bagatellisert. Klæbu kommune ba i første høringsrunde om at alle kraftverkene i området skulle omfattes i en felles konsekvensutredning, men ble ikke hørt. De tre omsøkte vindkraftverkene er i strid med føringer i "Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag". Kommunen erfarer at anlegg søkes iverksatt uten å ta hensyn til lokale og regionale planer, og mener dette skaper utfordringer med å se helhetlige konsekvenser. Tiltakene må være forankret i en større sammenheng, og kommunen anbefaler at det utarbeides en samlet nasjonal plan for vindkraftutbygging i Norge. Dette vil også medvirke til færre doble linjeføringer og færre naturinngrep.

Med henvisning til argumentene om en samlet konsekvensutredning og plan for vindkraftverk i Norge, er Klæbu kommune også negativ til Stokkfjellet vindkraftverk.

Kommunestyret behandling 20.03.2014:

Medlem Gro Merete Ulstad (H) ba om vurdering av egen habilitet. Kommunestyret anser Ulstad for å være inhabil, jfr. forvaltningsloven § 6 a. Ulstad fratrådte under behandlingen av saken.

Medlem Ingrid Husby (SP) ba om vurdering av egen habilitet. Kommunestyret anser Husby for å være inhabil, jfr. forvaltningsloven § 6 b. Husby fratrådte og Atle Magnus Elverum (SP) tiltrådte under behandlingen av saken.

Ved votering ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Formannskapetets innstilling

Ut fra en helhetsvurdering vil Klæbu kommune ikke anbefale at det gis konsesjon til utbygging av Brungfjellet vindkraftverk og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk.

Brungfjellet inngår i et større naturområde av stor verdi, og er i kommuneplanen avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål. Dette er blant annet med tanke på at Klæbu skal være en grønn ressurs i Trondheimsregionen. Brungmarka er idag et viktig natur- og friluftsområde for lite tilrettelagt friluftsliv for innbyggerne i regionen, og i fremtiden vil betydningen øke som følge av befolkningsøkning.

En utbygging vurderes å gi en negativ konsekvens for en rekke av områdene undersøkt i konsekvensutredningen, men slik de fremstilles i KU blir de til dels bagatellisert. Klæbu kommune ba i første høringsrunde om at alle kraftverkene i området skulle omfattes i en felles konsekvensutredning, men ble ikke hørt. De tre omsøkte vindkraftverkene er i strid med føringer i "Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag". Kommunen erfarer at anlegg søkes iverksatt uten å ta hensyn til lokale og regionale planer, og mener dette skaper utfordringer med å se helhetlige konsekvenser. Tiltakene må være forankret i en større sammenheng, og kommunen anbefaler at det utarbeides en samlet nasjonal plan for vindkraftutbygging i Norge. Dette vil også medvirke til færre doble linjeføringer og færre naturinngrep.

Med henvisning til argumentene om en samlet konsekvensutredning og plan for vindkraftverk i Norge, er Klæbu kommune også negativ til Stokkfjellet vindkraftverk.

Formannskapet behandling 13.03.2014:

Medlem Gro Merete Ulstad ba om vurdering av egen habilitet. Formannskapet anser Ulstad for å være inhabil, jfr. forvaltningsloven § 6 a. Ulstad fratrådte under behandlingen av saken.

Formannskapet drøftet ordførerens habilitet, som kommunens representant i generalforsamlingen. Formannskapet konkluderte med at ordføreren er habil.

Medlem Kirsti Tømmervold fremmet følgende forslag på vegne av AP:

1. "Kommunestyret i Klæbu ønsker ikke en utbygging av Brungfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Dette begrunnes med at:
 - utbyggingen ikke er nødvendig for å oppfylle nasjonale forpliktelser om fornybar energi
 - utbyggingen ikke er nødvendig for å sikre regional kraftberedskap
 - områdene som blir sterkt berørt er INON-områder
 - området er et viktig natur- og friluftsområde for innbyggerne i Klæbu og Trondheimsregionen
 - utbyggingen ikke er i tråd med kommuneplanen, der Brungmarka er forutsatt bevart gjennom begrenset aktivitet og bruk
 - ringvirkningene er marginale utover de ekstra inntekter eiendomsskatten gir
2. Nasjonal plan for vindkraftverk må utarbeides før det foretas vurdering om det skal åpnes for vindkraftverk i dette området".

Tømmervold trakk sitt forslag.

Medlem Paal Christian Bjønnes fremmet følgende forslag på vegne av H/V/FrP/SP:

“Ut fra en helhetsvurdering vil Klæbu kommune ikke anbefale at det gis konsesjon til utbygging av Brungfjellet vindkraftverk og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Brungfjellet er i kommuneplanen avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål. Dette er blant annet med tanke på at Klæbu skal være en grønn ressurs i Trondheimsregionen.

En utbygging vurderes å gi en negativ konsekvens for en rekke av områdene undersøkt i konsekvensutredningen, men slik de fremstilles i KU blir de til dels bagatellisert. Klæbu kommune ba i første høringsrunde om at alle kraftverkene i området skulle omfattes i en felles konsekvensutredning, men ble ikke hørt. De tre omsøkte vindkraftverkene er i strid med føringer i "Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag". Kommunen erfarer at anlegg søkes iverksatt uten å ta hensyn til lokale og regionale planer, og mener dette skaper utfordringer med å se helhetlige konsekvenser. Tiltakene må være forankret i en større sammenheng, og kommunen anbefaler at det utarbeides en samlet nasjonal plan for vindkraftutbygging i Norge.

Med henvisning til argumentene om en samlet konsekvensutredning og plan for vindkraftverk i Norge, er Klæbu kommune også negativ til Stokkfjellet vindkraftverk.

Avhengig av hvilke vindkraftverk som eventuelt gis konsesjon vil linjeføringen gi masive inngrep og til dels doble linjeføringer. Også her ville helhetlig planarbeid og samarbeid gitt færre og mindre naturinngrep. Ved eventuelle konsesjoner ber Klæbu kommune NVE om at aktørene pålegges å samarbeide for å redusere inngrepene mest mulig”.

Bjønnes trakk sitt forslag.

Medlem Paal Christian Bjønnes fremmet følgende tillegg til forslag fra H/V/FrP/SP (merket med rødt):

Ut fra en helhetsvurdering vil Klæbu kommune ikke anbefale at det gis konsesjon til utbygging av Brungfjellet vindkraftverk og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Brungfjellet inngår i et større inngrepsfritt naturområde av stor verdi, og er i kommuneplanen avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål. Dette er blant annet med tanke på at Klæbu skal være en grønn ressurs i Trondheimsregionen. Brungmarka er idag et viktig natur- og friluftsområde for lite tilrettelagt friluftsliv for innbyggerne i regionen, og i fremtiden vil betydningen øke som følge av befolkningsøkning.

En utbygging vurderes å gi en negativ konsekvens for en rekke av områdene undersøkt i konsekvensutredningen, men slik de fremstilles i KU blir de til dels bagatellisert. Klæbu kommune ba i første høringsrunde om at alle kraftverkene i området skulle omfattes i en felles konsekvensutredning, men ble ikke hørt. De tre omsøkte vindkraftverkene er i strid med føringer i "Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag". Kommunen erfarer at anlegg søkes iverksatt uten å ta hensyn til lokale og regionale planer, og mener dette skaper utfordringer med å se helhetlige konsekvenser. Tiltakene må være forankret i en større sammenheng, og kommunen anbefaler at det utarbeides en samlet nasjonal plan for vindkraftutbygging i Norge.

Med henvisning til argumentene om en samlet konsekvensutredning og plan for vindkraftverk i Norge, er Klæbu kommune også negativ til Stokkfjellet vindkraftverk.

Avhengig av hvilke vindkraftverk som eventuelt gis konsesjon vil linjeføringen gi masive inngrep og til dels doble linjeføringer. Også her ville helhetlig planarbeid og samarbeid gitt

færre og mindre naturinngrep. Ved eventuelle konsesjoner ber Klæbu kommune NVE om at aktørene pålegges å samarbeide for å redusere inngrepene mest mulig.

Bjønnes trakk sitt forslag.

Omforent forslag:

“Ut fra en helhetsvurdering vil Klæbu kommune ikke anbefale at det gis konsesjon til utbygging av Brungfjellet vindkraftverk og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Brungfjellet inngår i et større naturområde av stor verdi, og er i kommuneplanen avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål. Dette er blant annet med tanke på at Klæbu skal være en grønn ressurs i Trondheimsregionen. Brungmarka er idag et viktig natur- og friluftsområde for lite tilrettelagt friluftsliv for innbyggerne i regionen, og i fremtiden vil betydningen øke som følge av befolkningsøkning.

En utbygging vurderes å gi en negativ konsekvens for en rekke av områdene undersøkt i konsekvensutredningen, men slik de fremstilles i KU blir de til dels bagatellisert. Klæbu kommune ba i første høringsrunde om at alle kraftverkene i området skulle omfattes i en felles konsekvensutredning, men ble ikke hørt. De tre omsøkte vindkraftverkene er i strid med føringer i "Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag". Kommunen erfarer at anlegg søkes iverksatt uten å ta hensyn til lokale og regionale planer, og mener dette skaper utfordringer med å se helhetlige konsekvenser. Tiltakene må være forankret i en større sammenheng, og kommunen anbefaler at det utarbeides en samlet nasjonal plan for vindkraftutbygging i Norge. Dette vil også medvirke til færre doble linjeføringer og færre naturinngrep.

Med henvisning til argumentene om en samlet konsekvensutredning og plan for vindkraftverk i Norge, er Klæbu kommune også negativ til Stokkfjellet vindkraftverk”.

Ved votering falt rådmannens innstilling alternativ 1 enstemmig.

Ved votering falt rådmannens innstilling alternativ 2 enstemmig.

Ved votering over omforent forslag ble dette enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling

Alternativ 1

1. Kommunestyret i Klæbu ønsker ikke en utbygging av Brungfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Dette begrunnes med at:
 - utbyggingen ikke er nødvendig for å oppfylle nasjonale forpliktelser om fornybar energi
 - utbyggingen ikke er nødvendig for å sikre regional kraftberedskap
 - områdene som blir sterkt berørt er INON-områder
 - området er et viktig natur- og friluftsområde for innbyggerne i Klæbu og Trondheimsregionen
 - utbyggingen ikke er i tråd med kommuneplanen, der Brungmarka er forutsatt bevart gjennom begrenset aktivitet og bruk
 - ringvirkningene er marginale utover de ekstra inntekter eiendomsskatten gir
2. Dersom Brungfjellet ikke gis konsesjon bør heller ikke Eggjafjellet/Åsfjellet gis konsesjon da området bør vurderes samlet. Konsekvensen ved kun å bygge ut Eggjafjellet/Åsfjellet er store for Klæbu kommune.
3. Dersom Eggjafjellet/Åsfjellet gis konsesjon bør også Brungfjellet gis konsesjon da området bør vurderes samlet.

4. Kommunestyret vurderer Stokkfjellet som mindre konfliktfylt og anbefaler at det gis konsesjon for utbygging.
5. Nasjonal plan for vindkraftverk må utarbeides før det foretas vurdering om det skal åpnes for vindkraftverk i dette området.

Alternativ 2

1. Kommunestyret i Klæbu anbefaler at det gis konsesjon for utbygging av Brungfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Dette begrunnes med at:
 - behovet for utbygging av kraft i Midt-Norge er stort, både i dag og som grunnlag for framtidig utvikling i landsdelen
 - vindkraft er fornybar og vil erstatte behov for kraft fra ikke fornybare kilder
 - utbyggingen har begrenset betydning for allmennhetens tilgang til friluftsområder
2. Dersom Brungfjellet ikke gis konsesjon bør heller ikke Eggjafjellet/Åsfjellet gis konsesjon da området bør vurderes samlet. Konsekvensen ved kun å bygge ut Eggjafjellet/Åsfjellet er store for Klæbu kommune.
3. Dersom Eggjafjellet/Åsfjellet gis konsesjon bør også Brungfjellet gis konsesjon da området bør vurderes samlet.
4. Kommunestyret anbefaler at det gis konsesjon for utbygging av Stokkfjellet vindkraftverk.

SAKSUTREDNING

Vedlegg

1. Høring av søknad, brev fra NVE datert 03.12.2013
2. Oversiktskart
3. Uttalelser – offentlige instanser
4. Uttalelser – lag og organisasjoner
5. Uttalelser – private
6. Vedtak, høring av melding, kommunestyresak 38/12

Søknadene er tilgjengelig på NVEs nettsider

<http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Konsesjonssaker/Vindkraft/>

Saksopplysninger

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt konsesjonssøknader med konsekvensutredning for vindkraftverkene Brungfjellet, Stokkfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet på høring. Klæbu kommune har fått forlenget frist for høring fra 14. februar til 21. mars. Dette for å kunne få innsyn i uttalelsene som blir sendt NVE, blant annet fra lag/organisasjoner og innbyggere i Klæbu.

Kommunen er bedt om å uttale seg om følgende:

- Om tiltakene er tilstrekkelig utredet
- Aktuelle avbøtende tiltak
- Om det bør gis konsesjon eller ikke

Det oppgis at lokalitetene er valgt på grunn av antatt gode vindforhold for vindkraftproduksjon, nærhet til eksisterende nettkapasitet samt en vurdering av mulige konsekvenser for miljø og samfunn.

Stokkfjellet vindkraftverk vil i liten grad berøre Klæbu. Vi har derfor valgt ikke å gå grundig gjennom denne søknaden.

Saksgangen

Melding: Tiltakshaver gjør rede for tiltaket og gir en foreløpig vurdering av mulige konsekvenser for omgivelsene. Meldingen skal inneholde et forslag til utredningsprogram for hvilke temaer som tiltakshaver mener må utredes videre.

Kommunestyret i Klæbu har uttalt seg til meldingen, sak 62/12

Utredningsprogram: Med utgangspunkt i meldingen, innkomne høringsuttalelser og egne vurderinger fastsetter NVE et utredningsprogram. Utredningsprogrammet beskriver hvilke tema som tiltakshaver skal utrede nærmere.

Utredning og søknad: Tiltakshaver utreder konsekvensene i samsvar med det fastsatte programmet, og de tekniske og økonomiske planene utvikles videre. Konesjonssøknad blir innsendt med tilhørende konsekvensutredning til NVE.

NVE sender her saken ut på ny høring til aktuelle høringsinstanser, dvs. også kommunen. Den legges også ut til offentlig ettersyn.

Det er så langt i prosessen vi nå er kommet.

Vedtak: NVE vil på bakgrunn av utredningen og innkomne merknader vurdere om konsekvensutredningen oppfyller kravene som er fastsatt i utredningsprogrammet, eller om det er nødvendig med tilleggsutredninger, før NVE fatter sitt vedtak.

Kommuner, fylkeskommuner og statlige fagetater har innsigelsesrett i høringsperioden. En innsigelse som ikke blir imøtekommet eller trukket, fører til at saken etter behandling i NVE også skal behandles av Olje- og energidepartementet (OED).

Vedtak fattet av NVE kan påklages av alle berørte parter til OED. En avgjørelse i OED er endelig.

Sentrale lovverk

Energiloven

Energiloven gir rammer for organiseringen av kraftforsyningen i Norge. Loven omhandler blant annet anleggs-, område og omsetningskonsesjon. Det planlagte tiltaket er konsesjonspliktig etter energilovens § 3-1.

Plan- og bygningsloven

Anlegg for overføring eller omforming av elektriske energi med tilhørende elektrisk utrustning og byggetekniske konstruksjoner, er unntatt fra plan- og bygningsloven (§ 1-3). Unntak er kartfesting av anlegg (kap 2) og konsekvensutredning (kap 14). Tilhørende konstruksjoner og nødvendige adkomstveier omfattes av konsesjonsbehandlingen, og er også unntatt fra plan- og bygningsloven. Det stilles altså ikke krav om utarbeiding av reguleringsplan. Dette er for å sikre en effektiv saksbehandling.

Kommunen har imidlertid adgang til å sende klage/innsigelse til utbyggingen og har der igjennom myndighet. (Energiloven, § 2-1)

I forskrift om konsekvensutredning går det fram at det må utarbeides melding og konsekvensutredning for vindkraftverk med effekt større enn 10 MW. (Brungfjellet vindkraftverk er på 150 MW.)

MW, megawatt, er enhet for måling av effekt.

MWh, megawatttime, er enhet for måling av energimengde

1000 MWh er 1 GWh (giga), 1000 GWh er 1 TWh (terra)

1 GWh er ca like mye strøm som 40 bolighus bruker i løpet av et år.

1 TWh er ca. like mye strøm som en by med størrelse av Drammen bruker i løpet av ett år.

160 TWh var stasjonær energiforbruk i fastlands Norge i 2011. 30 % av dette er forbruket til husholdninger. (NVE-rapport 30/2012)

Brungfjellet vil ha forventet produksjon 0,37 TWh

Eggjafjellet vil ha forventet produksjon 0,60 TWh

Stokkfjellet vil ha forventet produksjon 0,30 TWh

Naturmangfoldloven

Prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Beslutninger, så langt det er rimelig, skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arter og naturtyper, samt effekten av påvirkning.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Ved mangel på kunnskap skal en benytte ”føre-var-prinsippet”.

§ 10 Samlet belastning

”En påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for”.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder benyttes

Lov om el-sertifikater

Regjeringen har innført en ordning med grønne sertifikater med oppstart fra januar 2012.

Handelen med grønne sertifikater (eller el-sertifikater) har som formål å stimulere til økt produksjon av elektrisitet fra fornybare energikilder. El-sertifikater er en støtteordning for ny kraft produsert fra fornybare energikilder. Strømkundene finansierer ordningen over strømmregningen, gjennom at kraftleverandørene legger el-sertifikatkostnaden inn i strømprisen.

Overordnede føringer

Miljøvern og målsettinger

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt ved kongelig resolusjon 24.6.11 går det fram at det er et viktig mål at utbyggingen av fornybar energi skjer uten at naturmangfold eller store landskapsverdier går tapt.

Internasjonalt og nasjonalt mål er å stanse tapet av biologisk mangfold.- Konvensjonen for biologisk mangfold, 1992, St. meld. 42 (2000-2001), St. prp. nr 1 (2005-2006).

I St.meld. nr 25 (2002-2003) om Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, slås det fast at inngrepsfrie områder (INON) er av stor betydning for friluftsliv og naturopplevelse. Inngrepsfrie områder kan også være svært viktig for det biologiske mangfoldet.

Et av de nasjonale målene fra St.meld. nr 39 (2000-2001) om friluftsliv er at områder for friluftslivet skal sikres slik at det fremmer miljøvennlig ferdsel, bedre folkehelse, opphold og høsting samt at naturgrunnlaget blir tatt vare på.

Folkehelsemeldingen (2013) sier at friluftsliv er en viktig kilde til helse og livskvalitet. Undersøkelser viser at det først og fremst er fred og ro, og det å komme ut i frisk luft folk ønsker når de går på tur. (Synnovate 2009)

Fylkesdelplan for vindkraft for Sør-Trøndelag, 2010-2020

Konklusjonen her er at Snillfjordområdet og indre kystheier på Fosen skal prioriteres for videre vurdering/utredning til vindkraftutbygging, og at planlegging av andre områder bør avventes til disse er endelig avklart. Dette av hensyn til blant annet inngrepsfrie områder, biologisk mangfold og friluftsliv. (kap. 8)

Fylkestinget har ved behandling av strategiplan 2012-2015 bl.a. uttrykt at de vil:
- kartlegge mulige nye områder for fornybar energiproduksjon i Midt-Norge inkludert bioenergi, vindkraft, småkraft og andre fornybare energikilder. Gjeldende planverk rulleres i løpet av perioden.

Da en rullering av fylkesdelplanen vil ta for lang tid til å bruke dette som grunnlag for en høring av omsøkte vindkraftverk, vil fylkeskommunen utarbeide en foreløpig arealanalyse. Denne ønsker å si noe om sumeffekten av de omsøkte anleggene. Analysen foreligger enda ikke, og fylkeskommunen har søkt om noe utsettelse på høringen.

Kommuneplan 2010-2021

Omsøkt område er avsatt til landbruks- natur- og friluftsområde i kommuneplanens arealdel.

Kommuneplanens samfunnsdel har blant annet følgende hovedmål:

2. Klæbu skal være en aktiv næringskommune som er åpen for gode prosjekter.
3. Klæbu skal være en grønn ressurs i Trondheimsregionen, som gir mulighet til miljøbevisst livsstil.

Følgende delmål skal her nevnes:

- 1.2 Bevisst forvalter av viktige natur- og friluftsområder for innbyggerne i Trondheimsregionen.
 - Legge til rette for godt samspill mellom nærings- og fritidsinteresser.
- 2.1, punkt 1: Næringsutvikling tilpasset kommunens fortrinn og verdier.
- 3.3 Ta vare på kommunens naturverdier ved bærekraftig bruk og vern.
 - Ivareta viktige naturtyper, arter

Kommuneplanens planbeskrivelse, kap. 5.2.4 omhandler vern av areal og restriksjoner. Når det gjelder Brungmarka, er det lagt til grunn en begrenset aktivitet og bruk, og bevaring som ”urørt villmarksområde”.

Et hovedmål i Energi- og Klimaplan for Klæbu kommune er at ”klimagassutslippene i 2020 skal være 10 % lavere enn utslippene i 1991, dvs. maksimalt 10 800 tonn CO₂-ekvivalenter.

Målsettinger for fornybar energi og forsyningssituasjonen

Mål

I EUs fornybardirektiv fra 2009 ble det satt som mål at 20 % av primærenergiforbruket i EU skal komme fra fornybare kilder i 2020, 67,5 % i Norge.

Tyskland har besluttet å fase ut sin kjernekraftproduksjon innen 2022.

Norge og Sverige er enige om et felles sertifikatmarked med oppstart januar 2012. Total forpliktelse er satt til 26,4 TWh (26.400 GWh), for Norge og Sverige samlet fra 2012 til 2020. Prosjektene må være konsesjonsbehandlet innen 2017.

Forsyningssituasjonen (Opplysninger om Midt-Norge er hentet fra statnett.no, 2013)

Midt-Norge har et betydelig kraftunderskudd, Underskuddet dekkes med forsyning fra to 300 kV forbindelser fra nord og en 420 kV forbindelse østover til Sverige. Industrien i Møre og Romsdal står for over 60 % av forbruket.

Når 420 kV-forbindelsen mellom Midt-Norge og Sogndal (Ørskog-Sogndal) står ferdig i 2016 vil det gi en tilfredsstillende forsyningssituasjon i regionen. Denne vil også gi rom for ytterligere forbruksøkning i området.

Realiseringen av vindkraftprosjektene vil ha stor innvirkning på behovet for nettkapasitet. På Fosen og i Snillfjord-området har prosjekter med en samlet kapasitet på 1300 MW fått endelig konsesjon fra OED. Nettet er ikke dimensjonert til å ta imot dette. OED har derfor samtidig gitt endelig konsesjon på ny gjennomgående 420 kV forbindelse fra Namsos via Fosen og Snillfjord til Trollheim. Det er ikke tatt investeringsbeslutning for noen av vindkraftverkene.

Oppgraderinger av strekningen Namsos-Klæbu til 420 kV forventes i drift i 2015-2016. Begge sistnevnte utbygginger vil gi betydelig kapasitetsøkning nord-sør.

“Det er pr i dag planlagt om lag 5,8 TWh vindkraft i Sør-Trøndelag, hvorav 4,37 TWh er konsesjonsgitt og 1,5 TWh er under behandling.” (Høringsuttalelse fra Miljødirektoratet.)

Pr 2013 for Norge (nve.no/no/Konsesjoner):

Prosjekter som er gitt endelig tillatelse utgjør 13,3 TWh.

Prosjekter som er gitt endelig tillatelse, men ikke er bygd utgjør 11,7 TWh. Av dette utgjør vindkraft 8,5 TWh.

Saker til behandling hos myndighetene: 66,9 TWh (1076 saker). Vindkraft utgjør 53,5 TWh (170 saker).

NVE har følgende argumenter for at det bør gis flere konsesjoner enn innenfor rammen mht el-sertifikater: (møte 16.1.14 med Klæbu kommune)

- Markedsbasert ordning – sikrer at de beste produksjonsprosjektene blir bygget
- Mange prosjekter blir mindre enn planlagt
- Usikkerhet om nettkapasitet
- Konkurranse om tilgjengelig nettkapasitet
- Usikkerhet om tilgang på kapital
- Noen konsesjoner er urealistiske innenfor dagens system

Med hensyn til kraftsituasjonen i Norge og Norden refereres til opplysninger fra TrønderEnergi, datert 3.2.14.:

- Norge har et par TWh overskudd i et normalår pr i dag. Med noe utbygging av fornybart ventes dette og øke til ca. 5 TWh fram mot 2020.
- Norden som helhet har et kraftoverskudd på mer enn 10 TWh, der Sverige har et stort overskudd, mens Finland har et stort underskudd. Utbygging av kjernekraft i Finland og fornybart i Sverige vil mer en doble overskuddet i Norden fram mot 2020.
- Kabler blir viktig for å kunne eksportere overskuddet.

“Når kraftsektoren i Europa skal redusere utslippene øker behovet for handel mellom landene. Det skyldes at de fleste alternativene til kullkraft og vasskraft, som vind- og solkraft, er vanskeligere å regulere. Når kraftproduksjon blir mindre fleksibel, blir det vanskeligere å tilpasse produksjonen til forbruket.” (statnett.no)

Undersjøiske kabelforbindelser mellom Norge og Tyskland og Norge og England er under planlegging. Førstnevnte regnes å være i drift i 2018. 4 kabler på til sammen 1700 MW er bygd mellom Norge og Danmark. (statnett.no)

Kort oppsummering av konsekvensutredningene i søknadene

Brungfjellet

Inntil 150 MW effekt, årlig produksjon ca. 430 GWh, ca. 65 turbiner, planområdet 9,7 km², investering på 1,3-1,65 mrd NOK

Landskap:	Planområdet: Middels til stor negativ konsekvens Influensområdet: Liten til middels negativ konsekvens
Friluftsliv:	Middels negativ konsekvens
Kulturminner:	Ubetydelige konsekvenser
Inngrepsfrie naturområder:	Stor til meget stor negativ konsekvens
Naturmangfold:	Ubetydelig til liten negativ konsekvens
Forurensning:	Ubetydelig konsekvens
Landbruk:	Ubetydelig til liten negativ konsekvens
Verdiskaping:	Middels positiv konsekvens
Reiseliv:	Ubetydelig konsekvens
Øvrige forhold:	Gir 8-10 årsverk i drift, ca. 6-11 mill NOK i årlig eiendomsskatt

Fra utredningen skal følgende trekkes fram:

Landskap: Influensområdet er delt inn i 10 delområder mht visuell opplevelse. Brungmarka inngår i et av områdene.

Synlighetsanalysen viser at vindturbinene er synlige fra det meste av Brungmarka, nordlige side av Selbusjøen og Vassfjellet.

Rapporten sier at landskapet i Brungmarka før inngrep har middels verdi.

Tiltaket vurderes å ha **stort negativ** omfang for Brungmarka. Samlet vurderes således konsekvensen av tiltaket i Brungmarka som **middels til stort negativt**.

Avbøtende tiltak: Det anbefales å konsentrere utbyggingen til platået på Brungfjellet. Legge veger på fyllinger som kan fjernes/tilbakeføres. Slake vinkler på fyllinger.

Friluftsliv: (Friluftsliv og ferdsel i plan- og influensområdet) I vurderingen av friluftsliv er følgende tema tatt med og vurdert samlet: Som turområde, jakt og fiske, Rensfjellet, Pilgrimsleden, hytter og fritidsboliger. Konsekvens for friluftsliv har da middels negativ konsekvens. Vurderes kun området som turområde, har det **middels til stor negativ** konsekvens.

I rapporten Friluftsliv og ferdsel sies følgende:

“For friluftslivet er det først og fremst den visuelle påvirkningen av landskapet som er negativt med vindkraftverk.”

“Der friluftslivet i stor grad er tuftet på aktiviteter i uberørt eller lite berørt natur, vil en etablering av et vindkraftverk kunne få store konsekvenser for opplevelsen og bruken av området....Hvordan synligheten av disse turbinene oppfattes av lokalbefolkningen og brukere av friluftsområder vil variere” (s.7)

“Vi vet at friluftsliv ofte assosieres med det å være ute i naturen, oppleve urørt natur som en del av rekreasjon. I denne sammenheng vil støy fra vindturbiner kunne få en negativ innvirkning på opplevelsesverdien.” (s.8)

“Erfaringer så langt fra norske vindkraftverk tilsier at refleksblink fra vindturbiner ikke vil utgjøre noe problem.” (s.8)

“Erfaringer viser at gjennom økt tilgjengelighet, vil nye brukergrupper ta området mer i bruk som friluftsområde. Mens de som har brukt området som friluftsområde tidligere, i mindre grad vil fortsette å bruke området som friluftsområde.” (s.12)

Avbøtende tiltak: Vegen stenges med bom. Viktig for bruken av vegen for gående/syklende samt støy. Tilrettelegging. Inngrep, underordne seg de eksisterende terrengformer. (At vegen stenges med bom er endret, jf. forslag til utbyggingsavtale.)

Fugl: Mht nær truede arter er konsekvensen vurdert som stor negativ for storlom, ellers liten negativ og liten til middels negativ. Det er gjennomført tilleggsregistrering for høsttrekk av kortnebbgås mht alle tre vindkraftverk. Oppsummeringen her er at områdene rundt de tre planlagte vindkraftverkene inngår i trekktruten for en stor andel av den Svalbardhekkende kortnebbgåsbestanden. “Vindkraftverkene vil medføre at kortnebbgås må bruke mer energi under trekket pga forandring i trekk-kurs og/eller trekkhøyde. Realiseringen av prosjektene vil medføre en risiko for direkte kollisjon.” Se for øvrig vedlegg.

Støy: Vil berøre området øst til og med Langsjøen og nord til Sandvollen og Søringen.

Verdiskaping: “Lokal verdiskaping er som regel knyttet til eiendomsskatt, sysselsettingseffekt og inntekter fra leie av grunn.

Investeringskostnader på eksempelvis NOK 1,8 mrd., vil kunne medføre årlig eiendomsskatt på størrelsesorden NOK 9-12 mill. for Melhus og Klæbu kommuner samlet. I tillegg kommer skatteinntekter fra driftspersonell dersom disse er bosatt i kommunen. TrønderEnergi opplyser om at det forventes 4-5 ansatte i driftsfasen. Inntekter til grunneiere vil også kunne representere betydelig verdiskaping. I dette tilfellet 2 grunneiere. ...erfaringsmessig vil avtalene kunne omfatte at en prosentandel av kraftinntekter og eventuell sertifikatinntekter tilfaller grunneier. I enkelte tilfeller utbetales også engangsbeløp i tillegg som alternativ.”(Nærings- og samfunnsinteresser, s.12)

Eggjafjellet/Åsfjellet

For Eggjafjellet/Åsfjellet er det som vil berøre Klæbu mest opplevelsen av landskapet, inkludert støy, friluftsliv og ferdsel i området og tap av INON-område i Klæbu. Øvrige

konsekvenser i Eggjafjellet/Åsfjellet vil selvfølgelig også måtte vurderes som en samlet konsekvens på området. Dette tas ikke opp som saksopplysninger i saksframlegget. (Se konsekvensutredning for Eggjafjellet/Åsfjellet.)

Inntil 200 MW effekt, årlig produksjon ca. 600 GWh, ca. 60-75 turbiner, planområdet 29 km², internveger 45 km 10 m bredde, investering på 2-2,5 mrd NOK

Landskap: **Middels til store negativ** konsekvens
Forurensning: **Ubetydelig** konsekvens
Friluftsliv og ferdsel: **Middels til stor negativ** konsekvens
Inngrepsfrie naturområder: **Stor til meget stor negativ** konsekvens
Øvrige forhold: Gir ca. 6-8 årsverk i drift og ca. 9-15 mill NOK i årlig eiendomsskatt

Fra utredningen skal følgende trekkes fram:

Landskap: Synlighetskartet viser at vindturbinene på Eggjafjellet/Åsfjellet er synlig fra store deler av Brungmarka. Det opplyses om at vindkraftverket vil bli lysmerket og at dette vil gjøre det synlig også i de mørke periodene av året/døgnet.

Konsekvensutredningen fra Sweco sier at Eggjafjellet vindkraftverk har **stor negativ** påvirkning på landskapskarakteren i Brungmarka, men at konsekvensene for Brungmarka er **middels store/små negative..** (s.47, tabell 5-1)

INON Bortfall av totalt 53,1 km², inkl. 7 km² villmarksområder. 18 km² har endret status.

Friluftsliv: Influensområdet er delt inn i 6 mest mulig homogene områder. Brungmarka inngår i ett av områdene. (En stor del av høyere områder i Melhus inngår også her.) Verdien av dette området er registrert som **stort**, dvs. den høyeste verdien av områdene. (s.89) Konsekvensen for **Brungmarka** er vurdert som **stor negativ**. Dvs. at konsekvensene ved en utbygging av Eggjafjellet/Åsfjellet vil være størst for Brungmarka. (s.95)

Skyggekast og støy: Vil berøre området øst for Tangvollsjøen, nord til Moavollen

Stokkfjellet

Inntil 100 MW effekt, årlig produksjon ca. 300 GWh, ca. 43 turbiner, planområdet ca. 5,8 km²

Stokkfjellet vil ikke berøre Klæbu kommune. INON-området som er et sammenhengende område til Tydal oppgis redusert med et lite isolert 2-område. Se for øvrig konsekvensutredningen.

Nettilknytning

Det omsøkes ulike alternativ for nettilknytning.

Dersom bare Brungfjellet blir utbygd vil det etableres 66 kV ledning fra Brungfjellet til Klæbu trafostasjon parallelt med eksisterende 420 kV trase.

Dersom bare Eggjafjellet/Åsfjellet blir utbygd vil enten

1. vindkraftverket kobles til eksisterende 420 kV ledning eller
2. det etableres 120 kV ledningstrase mot Klæbu trafostasjon parallelt med eksisterende 420 kV trase.

Dersom bare Stokkfjellet blir utbygd vil det medføre nettilknytning til Nea trafostasjon og Klæbu berøres ikke.

Utredningen sier at de separate nettløsningene vil være mest aktuelle hvis Eggjafjellet og Stokkfjellet gis konsesjon eller Brungfjellet og Stokkfjellet gis konsesjon.

Dersom både Eggjafjellet og Brungfjellet blir utbygd vil det etableres 132 kV ledningstrase mot Klæbu trafostasjon parallelt med eksisterende 420 kV trase. (ref. til alternativ 2C i rapporten.

Dersom alle 3 vindkraftverkene blir etablert vil det bygges en ny 420/132 kV stasjon i Selbu og alle tre kraftverk tilknyttes den nye trafostasjonen. Her vil det ikke være behov for en ny kraftledning gjennom Klæbu til Klæbu trafostasjon. (ref. til Alternativ 1A og 1B i rapporten) Konsekvensen for Klæbu vil her være minst.

For de aller fleste strekninger vil det bli benyttet 132 kV enkeltkurs med trestolper med planoppheng. I tilfellet hvor Brungfjellet og Eggjafjellet blir utbygd vil det på strekningen fra Brungfjellet til 420 kV linja bli benyttet en dobbeltkurset stålmast som er litt høyere, 23-30 meter. Parallellføringen med 420 kV-linja o 132 kV-linja vil ha 68 meters ryddebelte.

Vindkraftverk	Beskrivelse nettilknytning	Inngrep
Brungfjellet	Ny 66 kV ledning fra Brungfjellet til Klæbu trafostasjon. Medfører at Brungfjellet får en effekt på 120 MW.	Ca. 19,4 km. Høyde 10-15 meter. Ryddebelte parallelt med 420 kV ledning 16 meter i tillegg, ellers 26 meter.
Eggjafjellet	1. Til transformator og tilkobling til eksisterende 420 kV ledning. 2. Ny 120 kV ledning fra Eggjafjellet til Klæbu trafostasjon.	1. Ingen arealinngrep i Klæbu. 2. Ca. 23 km. Ryddebelte 29 meter
Brungfjellet og Eggjafjellet	132 kV produksjonsnett mot Klæbu trafostasjon.	Høyde: 12-18 ev. 23-30 meter Ryddebelte parallelt med 420 kV ledning 19 meter i tillegg, ellers 29 meter.
Brungfjellet, Eggjafjellet og Stokkfjellet	132 kV produksjonsnett mot en ny 420/132 kV transformatorstasjon i Selbu. Total 450 MW produksjon. A. Fra trafostasjon i Brungfjellet vestover like nord for Grendstadvollen. B. Fra trafostasjon i Brungfjellet nordvestover og møter 420 kV-ledning ved grensa til Selbu.	Høyde: 12-18 ev. 23-30 meter 29 meter ryddebelte.

Utbyggingsalternativ og konsekvenser

For utbygging av kun Brungfjellet og kun Eggjafjellet/Åsfjellet er konsekvensene vurdert i egne rapporter.

Det er gjennomført samordnet konsekvensutredning for tilfellet av at alle kraftverk blir utbygd (1A og 1B) og dersom både Brungfjellet og Eggjafjellet blir utbygd (2C).

For tema der konsekvensen er vurdert som Ubetydelig og ubetydelig til liten negativ/positiv, se rapporter.

Utbygging av **Brungfjellet og Eggjafjellet** vindkraftverk:

Landskap: Er delt inn i delområder, for Klæbu: 1 Klæbu, 2 Selbusjøen vest, 3 Brungmarka

Middels negativ konsekvens for Klæbu og Selbusjøen vest

Middels til stor negativ konsekvens for Brungmarka

Friluftsliv: **Middels negativ** konsekvens

Kulturminner og kulturmiljø: **Liten til middels negativ** konsekvens

Naturmangfold: (naturtyper og fugl) **Middels til liten negativ** konsekvens

Landbruk: **Liten til middel negativ** konsekvens

Landskap: For Klæbu sier rapporten at «landskapet er sammensatt og har en viss tåleevne for inngrep. Likevel er det kulturmiljøene i samspill med det småkuperte terrenget som gir landskapet verdi..»

For Selbusjøen vest sies det at «utvidelsen av ryddebeltet kan skape større brudd i skogsvegetasjon og det vil bidra til å fremheve både eksisterende og ny linje.»

Kulturminner og kulturmiljø: Konsekvens for gårdsmiljø på Brøttem er definert som middels.

Naturmangfold: Det anbefales registreringer av fugletrekk. Dette er gjennomført i egen rapport senere. Observasjoner bør også gjennomføres under bygging.

Fugl: Ledningen krysser to områder, Nideng og Tanem, som er viktig for fugl. Den passerer dessuten i nærheten av flere reirlokalteter for fjellvåk og mulige hubrolokaliteter.

Verdiskaping: Eiendomsskatten er beskjedne for luftledninger, men utgjør mer for dyrere løsninger som jordkabel.

Utbygging av **alle 3 kraftverk**:

Landskap: Alternativ A **Middels negativt** konsekvens

Alternativ B **Liten negativ** konsekvens

Friluftsliv: Alternativ A **Middels til liten negativ** konsekvens

Alternativ B **Liten til middels negativ** konsekvens

Kulturminner kulturmiljø: **Liten negativ** konsekvens for alternativ A og B

Naturmangfold: (naturtyper og fugl) **Middels til liten negativ** konsekvens for alternativ A og B

Landskap: Området i alternativ A har i dag lite tekniske inngrep. «Kraftlinja har stor vertikal stigning ned fra Sandafjellet og opp mot Litjrensfjellet, i disse fjellsidene blir linja mer eksponert.» For alternativ B går traseen not en eksisterende kraftledning av større dimensjon.

Friluftsliv: For alternativ A vurderes det som negativt at man går igjennom Brungmarka til Eggjafjellet i en ny trase. Det bemerkes at det ikke er det mest brukte fjellområdet.

Avbøtende tiltak:

Kabelføring gjennom sårbare områder, særlig i området Klæbu og Selbusjøen vest, eks. ved Trongsundet. Begrenset rydding i ryddebeltet. Landskapstilpassede mastetyper. Bebyggelsen ved Brøttem nevnes her. Farging av master. (Nettilknytning Landskap s.48)

Stolpeføtter plasseres utenom myrområder og unngå å berøre viktige forekomster. Ryddebeltet gjennom skogen i Nideng unngås. Unngå anleggsarbeid i hekketid. (Konsekvenser Naturmangfold s 66)

Kabel foreslås i området Grendstad. (Konsekvenser kulturminner kulturmiljø s 36)

Innkomne uttalelser

Følgende har gitt uttalelse til søknaden:

Offentlige

Miljødirektoratet

Direktoratet for mineralforvaltning

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Melhus kommune

Selbu kommune

Sametinget

NTNU, vitenskapsmuseet, seksjon for arkeometri

Trondheimsregionens Friluftsråd

Avinor

Mattilsynet

Lag og organisasjoner

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Sør-Trøndelag

Naturvernforbundet i Melhus og Klæbu

Norges Miljøvernforbund

Gåebrien Sijte

Forum for Natur og Friluftsliv – Sør-Trøndelag

Trondhjems Turistforening

Flå og Klæbu Sau og Geit

Klæbu IL, orienteringsavdelingen

Klæbu Historielag v/Kåre Haugen

Klæbu skogeierlag v/styret

Klæbu Arbeiderparti

Klæbu Næringsforum AS (kun nettrase)

Trondheim og Melhus Kristelig Folkeparti

Sørungen vest og Rensjøen Hytteforening

Motvind, v/Olav Bolland, Astrid Grenstad og Ola Gråbak

Private

Rettighetshavere i Brungmarka i Klæbu, 5 underskrifter

Grunneiere i kraftlinjetraseen, 12 underskrifter

På vegne av 300 Facebookmedlemmer i “Nei til Vindkraft Klæbu” v/ Jon Olav Kjøsnes,

Eivind Guldseth, Ingebrigt Kjøsnes

Terje Klokk

Jørund T. Braa

Per O. Tjelflaat

Kristine Stene

Oddvar Paulsen

Tore A Pettersen

Ingvar Eide

Anne-Sofie Opofte

Ole Johan Sætre

Berit Bolland

Morten Storseth

Jens Kosberg

Brage Sæther

Tobias Bredland

Jon Arne Klemetsaune

Arne Gussiås

Dag-Bjørn Aundal
Hovstein Container og gjenvinning AS, Forset Grus AS

Kort om uttalelsene:

Uttalelsene er gjennomgående negative til en utbygging i området. De fleste uttalelser fokuserer på Brungmarka som et svært viktig friluftsområde. Det at det er “urørt” med lite tilrettelegging gjør det til et verdifullt område med spesielle opplevelser og at det i tillegg ligger nært en stor by. Fiske, jakt og opplevelser når det gjelder dyr og fugler nevnes. Flere stiller seg svært kritisk til ordningen med el-sertifikater, og om den vil fungere som tiltenkt, dvs erstatte kullkraft og føre til bruk av mer fornybare energikilder. Det er tvil om vindkraft fører til reduserte utslipp av klimagasser.

Det påpekes i flere uttalelser at kulturminner og spor etter reindrift er for dårlig registrert.

Videre konsekvenser for fugleliv pga trekkruiter og hekkeområder i og nær området.

Noen av de som har uttalt seg mener at forurensning fra anleggsfase og drift av vindturbiner ikke er tilstrekkelig utredet.

Beiterettshavere i Brungmarka (5 underskrifter) mener de bør være berettiget til å være part i en utbyggingsavtale, og derigjennom også motta årlig leie for rettmessig andel i arealet. Dette bør også gjelde de som har andre rettigheter som seterrett og jakt- og fiskerett.

Grunneierne som blir berørt av kraftlinjetraseen (12 underskrifter) mener at erstatningen som gis pga tapt jordbruksareal ikke på langt nær er gode nok til å dekke avlingstap og ulemper.

Sammendrag av uttalelse fra Miljødirektoratet:

Området ligger innenfor et større, sammenhengende naturområde. Det ligger lett tilgjengelig for en voksende befolkning i Trondheimsregionen, og har stor betydning for det enkle friluftslivet. Områdets størrelse og urørthet gir rom for arealkrevende arter. Fragmentering medfører betydelig konflikt.

De mener at NVE ikke bør gi konsesjoner i innlandet før omfanget av faktisk utbygging langs kysten er klart og før regional plan er rullert.

Fylkesmannen kommer med **innsigelse** til både Brungfjellet vindkraftverk og Eggafjellet/Åsfjellet vindkraftverk. Dette ut fra manglende konsekvensutredning for reindrifta og det at utbyggingen vil være i strid med nasjonal politikk slik den er formulert i “Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging” av 24.06.2011.

Uttalelse fra Melhus kommune til søknad om utbygging av Brungfjellet vindkraftverk:

“Ut fra en helhetsvurdering vil Melhus kommune anbefale at det ikke bør gis konsesjon.

Brungfjellet inngår i et større inngrepsfritt naturområde av stor verdi. En utbygging vurderes å gi en meget stor negativ konsekvens. Melhus kommune er skeptisk til en framgangsmåte der vindmølleparker anlegges uten at de enkelte tiltakene settes inn i en større sammenheng. Melhus kommune anbefaler derfor at det utarbeides en samla plan for vindmølleutbygging i Norge”.

Uttalelse fra Selbu kommune til søknad om bygging av Eggafjellet/Åsfjellet vindkraftverk:

“1. Etter en totalvurdering, vil kommunestyret i Selbu fraråde NVE å gi konsesjon som omsøkt.

2. Selbu kommune har sikret store naturområder gjennom nasjonalpark og flere naturreservater, og overlater dermed store verdifulle naturområder til framtidige generasjoner.

Vi har også lang tradisjon for å bidra med våre naturressurser til produksjon av fornybar

energi. Dette bekrefter at vi er villige til å ta ansvar for å få en reduksjon av klimagassutslipp.

Etablering av vindkraftanlegg vil ha negative virkninger for natur, dyre- og fugleliv uansett hvor det etableres. I tillegg til de konsekvenser som er utredet, vil ulemper / fordeler ved etableringen i forhold til visuelle og arealmessige endringer, bli vektlagt ulikt ut i fra en subjektiv vurdering.

Kommunestyret mener at det omsøkte anlegget i Eggjafjellet beslaglegger for store arealer i forhold til forventet energiproduksjon.

3. Med dagens skattlegging av vindkraft, har vertskommunene bare krav på eiendomsskatt som kompensasjon for å stille naturressurser til rådighet. Dersom eiendomsskatten faller bort, betyr det bortfall av inntekter fra anlegget.

E.ON har i forhandlinger ikke vist vilje til å avtale en forutsigbar inntekt til kommunen, selv om dette ble bekreftet i brev fra dem til kommunestyrets medlemmer den 4/2.

4. Selbu kommune anbefaler at NVE tar initiativ til at det utarbeides en samla plan for vindkraftutbygging i Norge.”

Uttalelse fra Trondheimsregionens friluftsråd:

“Trondheimsregionens friluftsråd anmoder NVE om ikke å gi konsesjon for utbygging av Brungfjellet vindkraftverk ut ifra den samla belastningen dette medfører og den store negative konsekvensen dette har for friluftsliv og rekreasjon for Trondheimsregionen som vist i saksfremlegget.” Samme uttalelse er gitt for Eggjafjellet/Åsfjellet med unntak at konsekvensen her betegnes negativ (ikke stor negativ).

Vurdering

En utbygging av vindkraft på Brungfjellet vil føre til større andel grønn energi på markedet, uten utslipp av klimagasser, noe som er fordelaktig.

Vindkraftverk er imidlertid arealkrevende og kommer ofte i konflikt med andre viktige miljø- og samfunnshensyn. Avveining mellom klimamål og andre miljømål vil her være en utfordring. Det er således viktig at de “riktige” prosjektene bygges ut, mens de med de største konfliktene avvises.

Forsyningssituasjonen

Norges internasjonale forpliktelser

Gjennom ratifisering av EU's fornybarhetsdirektiv har Norge forpliktet seg til å øke produksjonen av fornybar energi. Vindkraftutbygging er avhengig av grønne sertifikater for at den skal bli lønnsom, og innføringen av ordningen er en forutsetning for at Norge skal kunne innfri sine forpliktelser. Forpliktelsene til Norge og Sverige er samlet på 26,4 TWh. Aktuelle prosjekter må være konsesjonsbehandlet før 2017.

Det er i Norge pr 2013 gitt tillatelse til bygging av 13,3 TWh, av dette er 8,6 TWh vindkraft. 170 vindkraftsaker som utgjør 53,5 TWh er til behandling.

Fra NVE argumenteres det med at det må gis tillatelser utover det som er avsatt til grønne sertifikater, dette pga manglende realisme i enkelte prosjekter. Mengden som er til behandling er imidlertid stor, og vi må forutsette at NVE har vurdert realismen i de prosjekter som har fått konsesjon.

Selv om en forutsetter at halvparten av de 26.4 TWh skulle bli bygget i Norge er det derfor god grunn til å hevde at forpliktelsen for Norge er i mål med gitte konsesjoner. Realiteten er at gitte konsesjoner i Sverige langt overskrider halvparten av de 26,4 TWh. En utbygging av vindkraftverkene i "Reinsfjellheimen" er ingen forutsetning for at fornybardirektivet skal innfris, og har således ingen hast i forhold til dette.

Forsyningssituasjonen i Midt-Norge.

Det er på det rene at det er kraftunderskudd i Midt-Norge dersom en ser på produksjon mot forbruk. Regionen har imidlertid gode krafttilførsler fra Nord-Norge og fra Sverige, som begge er overskuddsområder. Forsyningssituasjonen i Midt-Norge forventes å bli tilfredsstillende når den planlagte forbindelsen til Ørskog-Sogndal kommer i drift, og vi også har tilførsel fra overskuddsområdene på Vestlandet. (Statnett)

En del forhold rundt forsyningssituasjonen kan imidlertid tale for at det er behov for den utbyggingen som det er søkt om. Sett fra et beredskapssynspunkt vil en kunne hevde at det er tryggere å ha produksjonen i området, enn å være avhengig av tilførsel utenfra. På den annen side gir tre uavhengige linjer god sikkerhet mot bortfall.

Fra et næringsutviklingsståsted viser erfaringen at eventuelle store industrietableringer kan medføre sterk økning i kraftbehovet. Og motsatt; God kraftforsyning vil kunne gjøre regionen attraktiv for nyetablering av næringsaktivitet.

Samlet sett er rådmannen dog av den oppfatning at hensynet til forsyningssituasjonen i Midt-Norge ikke kan være av avgjørende betydning når berettigelsen av kraftverket skal vurderes.

Forsyningssituasjonen i Norge, Norden og Europa.

Det synes å være allment akseptert i kraftbransjen at man både i Norge og i Norden vil ha et betydelig kraftoverskudd i årene som kommer. Dels skyldes dette den pågående kapasitetsøkningen innen fornybar energi i Norge og Sverige, dels skyldes det ytterligere utbygging av kjernekraft i Finland.

Økt bruk av el-biler og elektrifisering av jernbane vil i ubetydelig grad påvirke denne situasjonen.

Dette åpner for at elektrisk kraft kan eksporteres, og gi inntekter for energiselskapene. Sett i forhold til energiforbruket i Europa vil imidlertid den norske krafteksporten bli ubetydelig. Det er neppe grunnlag for å hevde at atomkraft og kullkraft i Europa vil bli særlig nedbygd som følge av norsk krafteksport.

På den annen side vil man kunne hevde at all ny produksjon av fornybar energi er av det gode, og at den norske eksporten i hvertfall gjør det lettere for europeiske land å redusere energiproduksjonen fra kull- og atomkraftverk noe. En bygging av vindkraftverk i Brungmarka vil isolert sett ikke være av betydning her, men i det store bildet vil naturligvis all produksjon av fornybar kraft være positivt.

INON

Konsekvensene for INON-områder er i utredningen både for Brungfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet satt til **stor til meget stor negativ**. Rådmannen har ikke noen merknader til utredningen og kan slutte seg til konklusjonen.

Området fra Klæbu, sør for Selbusjøen, sørover og mellom Gauldalen og dalføret Selbu-Tydalen er et sammenhengende naturområde fritt for større tekniske inngrep.

Det skal nevnes at alle områder i dag er mer eller mindre påvirket av mennesker. Noen områder er i svært liten grad påvirket og har fremdeles villmarkspreg. En måte å måle “inngrepsfrie” på er INON-registreringene (inngrepsfritt naturområde i Norge). Denne landskapstypen er sterkt presset av ulike utbyggingstiltak, og er betydelig redusert de siste 10-20 år.

Området for Brungmarka vindkraftverk, både i Klæbu og Melhus, ligger i et INON-område. Deler av dette er definert som villmarkspreget område, dvs lengre enn 5 km fra større inngrep. Brungfjellet vindkraftverk medfører et bortfall av “villmarkspregede områder” i Klæbu og Melhus kommuner med ca. 2 km².

Det inngrepsfrie området i Brungmarka er sammenhengende med et inngrepsfritt område i Selbu. Dette har større “villmarkspreget område” enn det som ligger i Brungmarka. Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk er omsøkt i dette området. Det “villmarkspregede området” vil her reduseres med 7 km² ved en utbygging.

Samlet areal på det aktuelle INON-området er i dag 224 km². Hele den delen som er villmarkspreget vil forsvinne, 9 km².

Begge vindkraftverkene må her sees samlet. Et inngrep i INON-områdene i Eggjafjellet/Åsfjellet vil virke inn på INON-området i Brungmarka og omvendt. En utbygging av Eggjafjellet/Åsfjellet vil likevel gi størst bortfall av INON-områder.

I Brungmarka og Rensfjellet finnes det villmarksområdet som ligger nærmest Trondheim. Hvis det forsvinner er nærmeste større inngrepsfrie område i Skarvan og Roltålen nasjonalpark.

Rådmannen mener det er gode grunner for å ta vare på disse verdiene. Brungmarka har til nå vært relativt uberørt av utbygging, holdningen har vært at dette området i størst mulig grad skal bevares som “uberørt”. Klæbu kommune er fra tidligere preget av store inngrep i naturen gjennom store vasskraftutbygginger som berører Selbusjøen og Nidelva. Svært mange av uttalelsene som har kommet inn har fokusert på det å ta vare på Brungmarka, og området mot øst, som et større “urørt” område.

Naturmangfold

Konsekvensen for naturmangfold er vurdert som **ubetydelig til liten negativ** ved utbygging av Brungfjellet. Vurderingen ble gjort før det ble gjort tilleggsvurderinger mht fugl og trekk av kortnebbgås. Det er hovedsakelig fugl som i størst grad blir negativt berørt av en utbygging. For kortnebbgåsa er det vurdert risiko for kollisjon og for at den må bruke mer energi pga forandring i trekkurs og høyde. Både Brungfjellet vindkraftverk og Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk vil medføre negativ virkning på kortnebbgåsa. Sikre konklusjoner med hensyn til omfang gis ikke.

Hvis storlom hekker i området vil dette føre til **stor negativ** konsekvens for denne arten. Det skal opplyses at viltkartleggingen som er gjennomført i Klæbu (2013) bekrefter at storlom hekker. (Ingvar Stenberg)

Naturmangfoldet knyttes også til opplevelsen av området som friluftsliv. Verdien som friluftsområde vil også forsvinne hvis naturmangfoldet avtar. Konsekvensen for naturmangfold sees ikke på som avgjørende for en eventuell utbygging. Det må tas hensyn til nær truede arter og fugletrekk i delalplanleggingen.

Landskap

Brungfjellet vindkraftverk

Samlet konsekvens er vurdert som ***liten til middels negativ***. Konsekvensene for landskapet er vurdert som ***middels til stor negativ*** for planområdet. Influensområdet gis ***liten til middels negativ konsekvens***. Rapporten deler inn i 10 delområder. Ett av dem er Brungmarka, og får samme konsekvens som planområdet. Rådmannen ser den samlede konsekvensen som uinteressant. Her er Vassfjellet, Gauldal vest og Byregion Trondheim etc. med og veier konsekvensen. Det vil være Brungmarka som her er viktig å legge vekt på.

Det er gjennomført visualisering av vindmøllene. I sin høring av meldingen hadde Klæbu kommune et ønske om at fotostandpunkt skulle være på skogsbilvegene i Brungmarka. Dette ble ikke etterkommet. Rådmannen mener visualiseringene av vindmøllene ikke er gode nok på grunn av dårlige lysforhold, hvite turbiner mot hvitt landskap, og at driftsveger og anlegg i området ikke er inntegnet. Opplevelsen av bevegelse, lysmerking og samlet opplevelse av begge vindkraftverk er dessuten vanskelig å framstille.

Synlighetskartet er imidlertid utfyllende for en vurdering. Rådmannen mener utredningen mht landskap er tilfredsstillende nok til å ta en beslutning i saken.

Dersom det åpnes for utbygging av vindkraftverk bør det gjøres flere visualiseringer som grunnlag for plassering av vindturbinene.

Rådmannen mener at utredningen legger for liten vekt på konsekvensene for planområdet med nærområde, dvs Brungmarka.

Eggjafjellet/Åsfjellet

Utredningen for Eggjafjellet/Åsfjellet deler inn påvirkning med hensyn til landskap i 10 områder hvor Brungmarka er ett av dem. Konsekvensene for Brungmarka er vurdert til ***middels store til små negative***. Visualiseringene for Eggjafjellet/Åsfjellet og Brungfjellet er gjennomført som en samlet vurdering. For merknader, se over.

Utredningene for Brungfjellet og for Eggjafjellet/Åsfjellet er kommet fram til to ulike vurderinger mht konsekvensene for Brungmarka på tross av at begge vurderer Brungmarka til landskapsverdi middels og omfanget av inngrep til stort negativ.

Synlighetskartene for Brungfjellet og Eggjafjellet vindkraftverk viser at vindturbinene er synlige fra det meste av Brungmarka. Der skogsbilvegen ender ved Tangvoll dalen nord for Gjellivollen vil avstanden til turbinene på Eggjafjellet være under 2 km og til turbinene på Sandafjellet være litt over 2 km. Over 30 vindturbiner som står på Brungfjellet, og like mange på Eggjafjellet, vil være synlig fra store deler av Brungmarka. Det er ikke laget synlighetskart som viser dette, men visualiseringen fra Rensfjellet mot Eggjafjellet vindkraftverk sier en del.

Landskapet vil endres radikalt og opplevelsen av landskapet som urørt vil forsvinne. Rådmannen mener at samlede konsekvenser for nærområdet, dvs Brungmarka, ved at Brungmarka og Eggjafjellet/Åsfjellet bygges ut, må vurderes til å være ***stor negativ***. Vi støtter her fylkesmannen sin uttalelse.

Friluftsliv

Konsekvensene for friluftsliv er vurdert som **middels negativ**. Når det gjelder friluftsliv er som nevnt flere tema vurdert og en samlet vurdering er gjennomført. Vi mener området som turområde er det som bør tillegges vekt, ikke konsekvensen for rensfjellrennet, hytter og pilgrimsleden. Konsekvensen for området som turområde er da vurdert som **middels til stor negativ**. De sier at det er først og fremst den visuelle påvirkningen som vurderes som negativ. Oppleve urørt natur som del av rekreasjon og fravær av støy blir også trukket fram i rapporten. Den fremhever imidlertid også det positive ved utbygging at nye brukergrupper kommer til ved økt tilgjengelighet gjennom vegbygging.

Konsekvensutredningen for Eggjafjellet/Åsfjellet derimot deler landskapet inn i 6 områder hvor Brungmarka inngår i ett av dem. Konsekvensen for Brungmarka ved påvirkning fra Eggjafjellet/Åsfjellet vindkraftverk er vurdert som **stor negativ**. Konsekvensen for Brungmarka er større enn for de andre områdene. Det legges vekt på at verdien i området som turområde er at det er «inngrepsfritt og definert som villmark.» Støy, skygge og visuell påvirkning vurderes å virke inn på konsekvensen. Det nevnes også her at områdets identitet som Trondheims villmark vil falle bort.

Utredningen for Brungfjellet gir **Brungmarka middels verdi** for friluftsliv i motsetning til utredningen for Eggjafjellet/Åsfjellet som gir **Brungmarka stor verdi**.

Rådmannens vurdering er at Brungmarka må gis **stor verdi som turområde** og at konsekvensene ved et inngrep minimum er **stor negativ**. Dette er en konklusjon som også Miljødirektoratet og Fylkesmannen er kommet fram til i sine uttalelser.

Det må tillegges vekt at dette er det nærmeste området med villmarkspreg nært Trondheim og at Brungmarka og Rensfjellet er et mye brukt område av befolkningen i Trondheimsregionen. Trondheimsregionen er i sterk vekst og det vil legge press på friluftsområdene i regionen.

Det som er unikt med Brungmarka er at dette er et «urørt område» som ikke er tilrettelagt. Her kan en oppleve stillheten, det mangfoldige dyrelivet og fuglelivet som bare finnes i større urørte områder, med mulighet for naturopplevelse og lengre dags- og helgeturer. Det er fraværet av tilgjengelighet og tilrettelegging som her er kvaliteten. Vi finner mange tilrettelagte områder i Trondheims nærhet. Det er områder med «urørthet» nær en stor by som er truet.

Disse synspunktene støttes av de fleste av de som har sendt inn uttalelser.

Det vises til St.meld 25 (2002-2003) hvor det slås fast at inngrepsfrie områder (INON) er av stor betydning for friluftsliv og naturopplevelse.

Kulturminner

Konsekvenser for kulturminner er vurdert som **ubetydelig**. Det påpekes i flere av uttalelsene at kulturminner og spor etter reindrift er for dårlig registrert. Sametinget anser potensialet for funn av samiske kulturminner i forbindelse med tiltaket som middels. De mener at det vil være tilstrekkelig å gjennomføre undersøkelser etter at en eventuell konsesjon er gitt. Rådmannen støtter sametingets uttalelse, og mener at det bør gjennomføres tilleggsundersøkelser med hensyn til kulturminner ved en eventuell utbygging. Den kunnskap vi har i dag er tilstrekkelig til å ta stilling til om det bør åpnes for utbygging av vindkraftverk.

Tilbakeføring av området

Vindkraftkonsesjoner blir vanligvis gitt for 25 år. Ett år før konsesjonen utløper kan det søkes om ny konsesjon eller om nedleggelse av anlegget. Ved nedleggelse kreves det at installasjoner fjernes og området istandsettes. Vi ser sannsynligheten som stor for at ny konsesjon gis. Rådmannen ser det som umulig å sette istand området tilnærmet til det opprinnelige. En ser derfor på en utbygging som et permanent tiltak.

Nettilknytning

Nettilknytning til Klæbu trafostasjon er aktuell hvis bare Brungfjellet, bare Eggjafjellet/Åsfjellet (ett av to alternativ), eller både Brungfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet blir utbygd.

Dvs. at dersom Brungfjellet blir utbygd vil det være en fordel i forhold til nettilknytning at alle 3 vindkraftverk blir bygd ut. Konsekvensen for Klæbu mht linjeføring blir da minst. Her er alternativ B, dvs en linjeføring fra Brungfjellet og nordvestover, det som gir minst negative konsekvenser og er å foretrekke.

I de øvrige tilfellene som er nevnt over må legges en ny ledningstrase mot Klæbu trafostasjon parallelt med, og på nord- og østsiden av den eksisterende 420 kV-traseen. Dette vil medføre et ekstra ryddebelte på 19 meter i tillegg til 49 meter med ryddebelte i 420 kV-traseen. Der ny ledning ikke går parallelt med 420 kV-ledningen vil ryddebeltet bli 29 meter. (16m og 26 m i tilfellet kun Brungmarka blir utbygd.)

Konfliktene i forbindelse med ny linjetrase er vurdert størst mht landskap, friluftsliv og naturmangfold.

Landskap

Konsekvensen er vurdert til ***middels negativ*** med unntak av Brungmarka hvor konsekvensen er vurdert som ***middels til stor negativ***.

Utvidelse av ryddebeltet vil skape større brudd i skogsvegetasjonen og bidra til å framheve både eksisterende og ny linje.

Vi ser at for området vest for bebyggelsen på Haugamyra og Stormyra vil linjetraseen komme nærmere bebyggelsen, ca 70-100 meter på Haugamyra. Visuell opplevelse mot vest og Nidelva vil endres.

Friluftsliv

Konsekvensen for friluftsliv er vurdert til ***middels negativ***.

Området mellom Haugamyra og Nidelva er et viktig nærfriluftsområde. Dette området vil endres. Sonen mellom gammel linjetrase og elva vil imidlertid bevares.

Naturmangfold

Konsekvensen er vurdert som ***middels til liten negativ***. Det skal her nevnes at utredningen ikke har fått med seg at det foreligger nye registreringer for vilt og naturtyper både for Nideng og Storrøbbekken/Mælbudalen i forbindelse med interkommunal plan for deponi. Verdien på områdene er her delvis oppgradert.

Samlet vurdering

Landskapet i Klæbu er dag preget av mange høyspentledninger pga en sentral trafostasjon på Nideng og ellers vannkraftutbygging. Rådmannen vurderer konsekvensene ved legging av ny

linjetrase gjennom Klæbu som et vesentlig inngrep i landskapet i Klæbu, og vil også ha negative konsekvenser for endel boligområder. Kabler bør vurderes der konfliktene er store.

Økonomiske konsekvenser

Ved foreslått utbygging vil kommunen motta eiendomsskatt på 4-5 mill kr årlig. Dette vil selvfølgelig være av betydning. Gjennom forslag til utbyggingsavtale med TrønderEnergi har Klæbu kommune sikret seg at vertskommuneavtalen mht inntekter av eiendomsskatt ikke bortfaller selv om eiendomsskatteloven endres. En eventuell endring i kommunestrukturen vil imidlertid kunne føre til at eiendomsskatten ikke blir tilført det som i dag er Klæbu kommune.

Da Klæbu ligger nært en stor by som tilbyr vare- og tjenesteleveranser mener vi at det er svært usikkert om de ekstra arbeidsplassene og ringvirkninger for øvrig tilfaller Klæbu. Sett i forhold til regionen har disse arbeidsplassene liten betydning.

Overordnede føringer

Kommuneplanen

Kommuneplanen sier at Klæbu skal være en aktiv næringskommune samtidig som kommunen skal være en grønn ressurs i Trondheimsregionen. Det skal også legges til rette “for et godt samspill mellom nærings- og fritidsinteresser”. Ved utbygging av Brungmarka er det store muligheter for at det her vil oppstå en konflikt. Området er et viktig friluftsområde for befolkningen i Trondheimsregionen. Kommuneplanen sier også at Klæbu skal være en “bevisst forvalter av viktige natur- og friluftsområder for innbyggerne i Trondheimsregionen”. Området det her søkes om vindkraftutbygging i er et større, unikt friluftsområde i nærheten av en stor by.

En utbygging vil måtte bety en forringing av et turområde, og innebærer et brudd med tidligere holdninger til utnytting av Brungmarka.

Fylkesdelplan for vindkraft

Fylkesdelplan for vindkraft i Sør-Trøndelag, 2010-2020, åpner ikke for vindkraft i innlandet. Planen viser imidlertid potensial for en betydelig vindkraftutbygging på Fosen og i Snillfjord. Ifølge NVE har en funnet at vindsituasjonen i innlandet er mer fordelaktig mht vindkraftutbygging enn tidligere antatt. Mye taler for at det er behov for å revidere Fylkesdelplanen før en avgjørelse mht utbygging av Brungfjellet. Det er viktig å begrense vindkraftutbyggingen i Sør-Trøndelag til noen utvalgte områder.

Samlet plan

Det er som nevnt søkt om utbygging av vindkraftverk som alle ligger i et større sammenhengende naturområde. Det er mye som tilsier at den samlede konsekvensen på miljøet fra de tre vindkraftanleggene er større enn summen av påvirkningen fra enkeltanleggene.

Plan for Eggjafjellet/Åsfjellet inneholder en samlet vurdering for alle vindkraftverkene. For Brungmarka vindkraftverk kan vi ikke se at dette er gjennomført.

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet blir utsatt for, eller vil bli utsatt for, ifølge naturmangfoldloven.

Det er ut fra dette et stort behov for en samlet nasjonal plan for vindkraft slik det finnes for vassdrag, før det foretas vurdering om det skal åpnes for vindkraftverk i dette området og i Trøndelag.

Hvis Brungfjellet ikke får tillatelse til å bygges ut bør heller ikke Eggjafjellet/Åsfjellet få en tillatelse. Disse områdene må vurderes samlet. Dette da Brungmarka som “urørt område”, turområde og med hensyn til arealkrevende arter blir sterkt påvirket hvis ett av områdene blir utbygd.

Likeledes vil det være urimelig at Brungfjellet ikke bygges ut hvis Eggjafjellet/Åsfjellet bygges ut. Dette fordi området da vil bli varig endret, uten at Klæbu kommune får noen kompensasjon for det. Tvert imot vil en slik utbygging medføre nye linjer og inngrep i Klæbu.

Rådmannens konklusjon

Rådmannen mener områdene er grundig nok utredet til å ta en avgjørelse på om de bør utbygges eller ikke. Utover dette mener rådmannen det er et politisk spørsmål å foreta en avveining mellom de aktuelle hensyn. Som grunnlag for behandlingen legges det fram to alternative innstillinger.

Saken omhandler først og fremst to hensyn:

- Brungmarkas betydning som INON-område og som et stort, sammenhengende og bynært friluftsområde
- Behovet for fornybar kraft på kort og lang sikt

Etablering av vindkraftverk i Brungfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet er utvilsomt meget konfliktfylt sett opp mot naturverdiene i området. Utbygging burde ha vært avklart i en samlet plan for vindkraftverk før det eventuelt åpnes for utbygging i dette området.

Utredningene viser at konsekvensene av utbygging i Stokkfjellet er mindre enn for Brungfjellet og Eggjafjellet/Åsfjellet. Stokkfjellet ligger i ytterkant av det store sammenhengende naturområdet. Administrasjonen har her ikke gjennomført en grundig vurdering av konsekvensene. Rådmannen mener, uavhengig av holdningen til de to andre søknadene, at det bør anbefales å gi konsesjon til Stokkfjellet vindkraftverk og således støtte Selbu kommune sin uttalelse. Konsekvensene ved å etablere vindkraftverk på Stokkfjellet synes akseptable veid opp mot å bidra til å nå nasjonale mål med hensyn til fornybar energi.